

Minister Zdrowia

Warszawa, 11 maja 2020

ZPN.643.154.2020

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 3 kwietnia 2020 r., znak: VII.565.3.2020.ST/MM, dotyczące uwag do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Na wstępie pragnę wskazać, że rozporządzenie, o którym mowa w piśmie Pana Rzecznika zostało zastąpione kolejno *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 658, z późn. zm.)*, *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 697 i 750)* i obecnie obowiązującym *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 792)*. Decyzje o wydaniu nowych rozporządzeń, a nie nowelizacji, podejmowano w celu zapewnienia czytelności regulacji.

Zgodnie z art. 46a ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, z późn. zm.) w przypadku wystąpienia stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego o charakterze i w rozmiarach przekraczających możliwości działania właściwych

organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, na podstawie danych przekazanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw administracji publicznej, Głównego Inspektora Sanitarnego oraz wojewodów:

- 1) zagrożony obszar wraz ze wskazaniem rodzaju strefy, na którym wystąpił stan epidemii lub stan zagrożenia epidemicznego,
- 2) rodzaj stosowanych rozwiązań - w zakresie określonym w art. 46b ww. ustawy.

Wskazane w wystąpieniu Pana Rzecznika wykroczenie poza upoważnienie ustawowe zawarte w art. 46a w zakresie zakazu przemieszczania się wydaje się być skutkiem niewłaściwej interpretacji przepisów ww. ustawy. W piśmie odnosi się Pan Rzecznik bowiem do przepisów dotyczących art. 46 ust. 4 pkt 1 i art. 46b pkt 12 ww. ustawy dotyczących określenia sposobu przemieszczania się, natomiast zakaz ten jest oparty na podstawie art. 46b pkt 10. Zakaz przemieszczania należy bowiem odczytywać jako nakaz przebywania w określonym miejscu czy obszarze, z którym wiąże się bezpośrednio życie codzienne danej osoby. Wydaje się, że ocenie w tym zakresie nie powinna polegać prawidłowość zredagowania przepisu w ramach wykonania upoważnienia ustawowego, ale ocena czy treść normy prawnej wynikającej z tak zredagowanego przepisu mieści się w tym upoważnieniu.

Odnosząc się do kwestii sposobu przemieszczania się osób poniżej 18 roku życia przez wskazanie, że osoba taka może się przemieszczać wyłącznie w towarzystwie osoby dorosłej pragnę zaznaczyć, że takie działanie związane było z zapobieganiem gromadzenia się osób poniżej 18 roku życia. Oczywiście przy tym jest, że przepisy rozporządzenia należało interpretować w oparciu o obowiązujące regulacje dotyczące np. osób zawierających związek małżeński, które traktuje się jako pełnoletnie. W takich przypadkach zakaz nie miał zastosowania. W § 17 ust. 2 *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii* problem ten został rozwiązany. Jednocześnie pragnę zaznaczyć, że praktyka stosowania przepisu dotyczącego sposobu przemieszczania się z zachowaniem określonej odległości pomiędzy osobami wykazała, że był on właściwie zrozumiany i realizowany przez adresatów. Trudno zatem podzielić pogląd o zastosowaniu normy, której realizacja byłaby wysoce utrudniona. Wydaje się, że stanowisko w tym zakresie oparte zostało wyłącznie na przypuszczeniach bez uprzedniej analizy stanu faktycznego.

Pragnę zauważyć, że wolność wyznawania religii nie może być rozumiana tak szeroko jak zostało to ujęte w piśmie Pana Rzecznika. Jest ona ograniczona przez inne zasady konstytucyjne, zasady porządku publicznego oraz także ograniczenia związane z bezpieczeństwem zdrowotnym obywateli. Jednocześnie pragnę zaznaczyć, że w przypadku zwalczania epidemii nie została naruszona istota tej wolności, a jedynie zastosowano ograniczenia w zakresie zbiorowego uczestniczenia w obrzędach religijnych w określonych budynkach. Istotnym jest, że ograniczenie to nie dotyczyło wyłącznie wyznawania każdej religii, a wszystkich zgromadzeń. Co więcej w praktyce w uzgodnieniu z nadawcami publicznymi (oraz z udziałem nadawców prywatnych, czy inicjatyw indywidualnych) przyjęte zostały inne sposoby na zapewnienie udziału w obrzędach religijnych, takie jak transmisje publiczne uroczystości w radiu, telewizji czy z wykorzystaniem Internetu.

Odnosząc się zaś do kwestii odpowiedzialności za wykroczenie oraz odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa pragnę wskazać, że o każdym konkretnym przypadku ewentualnej odpowiedzialności będzie decydował sąd powszechny zgodnie z obowiązującym prawem. Oczywistym jest, że mogą pojawić się roszczenia osób, które uważają, że w wyniku zastosowania przepisów poniosły szkodę. Należy jednak podkreślić, że takich roszczeń nigdy nie można wykluczyć i mogą dotyczyć każdego aktu prawnego. Podkreślenia wymaga fakt, że dochodzenie tego typu roszczeń wymaga przeprowadzenia postępowania określonego w przepisach prawa cywilnego i wykazania przesłanek odpowiedzialności tam wskazanych, a ewentualnej oceny w tym zakresie dokona sąd powszechny. W obowiązującym porządku prawnym obowiązuje zasada domniemania zgodności przepisów ustaw z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, co dotyczy również przepisów upoważniających do wydania aktów wykonawczych.

Z poważaniem,
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Janusz Cieszyński
Podsekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/